

Gemeente van Christus,

Wij mogen er vanmorgen niet aan voorbij gaan dat in deze periode van het jaar, de grote joodse feestdagen worden gevierd: Rosj Hasjanna, Jom Kippoer (afgelopen woensdag), en Sukkoth (vl wk di), nieuwjaar, grote verzoendag en loofhuttenfeest. Vandaar dat door de Protestantse Kerk elk jaar een zondag in deze periode als Israëlzondag wordt aangewezen. De bijbel is een joods boek. De christelijke theologie begint niet bij een hellenistische Jezus of een Germaanse Jezus of een Amerikaanse Jezus maar bij Mozes en de profeten. En die verbinding is onopgeefbaar. Eeuwen van antisemitisme gevoed door de kerkelijke theologie uitmondend in de shoah hebben ons geleerd dat we hier nooit meer achter terug kunnen.

Met deze woorden opende ik mijn preek op zondag 7 oktober 2001. Gelden deze woorden nog steeds? Ik denk het wel ... maar tegelijk realiseer ik mij dat deze uitspraak – waar ik nog steeds helemaal achter sta - in onze tijd, met de vreselijke dagelijkse terreur van moord en honger van Israël in Gaza volstrekt irrelevant lijkt. Kun je het nog wel hebben over Israëlzondag?

Het betekent in ieder geval een blijvende inzet voor vrede en gerechtigheid en het trekken van een rode lijn, hier staat de humaniteit op het spel. Ik las afgelopen week nog een keer het indrukwekkende essay van Chaja Polak getiteld 'Brief in de nacht', gedachten over Israël en Gaza. Als onderduikkindje heeft ze ternauwernood de oorlog overleefd, met alle trauma's van dien, en ze schrijft, ik wil niet dat er nog meer kinderen van hun ouders worden gescheiden, ik kan niet geloven dat geweld een oplossing gaat bieden voor dit gekmakende conflict, de wereld valt uit elkaar, een moreel failliet en een Palestijnse staat in vrede naast Israël raakt steeds meer uit zicht.

Dat 'niet kunnen geloven' in geweld als een mogelijke oplossing is misschien wel een voorbeeld van een groot geloof. De kerk kan zich van dit conflict in verbondenheid met de christenen in Palestina en Israël niet distantiëren. Ik voel mij op deze Israëlzondag en tegelijk zondag van de rode lijn aangesproken, juist op Grote Verzoendag, mogen wij toch hopen op inkeer en omkeer, dat de pijn en radeloosheid en de blinde woede en bloedige wraak mag keren. Tegelijk zien we hoever we al zijn weggeraakt in een geweldsspiraal juist op grote verzoendag was er weer een bloedige aanslag op een synagoge in Manchester. En toch we mogen de hoop op recht en vrede niet opgeven!

O liefde uit de eeuwigheid
die met ons mens geworden zijt,
wij bidden, laat ons niet alleen
in al het duister om ons heen.

Iets van dit ongeloof en die hardnekkige hoop – ondanks alles – lees ik in de 2e Timotheüs brief. Paulus zit gevangen in Rome, hij gaat er binnenkort aan, zijn zaak is verloren. Hij verliest steeds meer vrienden, ze schamen zich voor hem, er is niet veel van zijn werk terecht gekomen. ...maar jij toch niet Timoteüs. Jij toch niet! De 2e Timoteüs brief heeft iets van een nalatenschap, een geestelijk testament. 'Daarom spoor ik je aan het vuur brandend te houden van de gave die God je schonk toen ik je de handen oplegde.'

Wanneer weet je je gezegend? Wanneer voel je die zegende handen op je hoofd? Ik leerde het alweer lang geleden ... van een jonge moeder, ik zocht haar op in het academisch ziekenhuis Groningen; ik in een alles bedekkend steriel pak, met alleen mijn ogen nog vrij, zij in een papieren pyjama in een ziekenhuisbed. Ik zat naast haar bed. Ze zou spoedig overlijden. 'Ik weet mij gezegend', zei ze. En ze vertelde hoe haar vader haar op zijn sterfbed had gezegend. 'Met jou komt het wel goed', had hij bijna terloops gezegd. Maar voor haar waren het levenswoorden, met die zegenwoorden had ze altijd geleefd, had ze haar kinderen gebaad en opgevoed, ze kon ze niet oud zien worden en nu stierf ze ... met nog steeds diezelfde woorden 'met jou komt het wel goed'. Wat zei Paulus, toen hij zijn leerling Timotheüs de handen oplegde? Hij moest de Bergrede van Jezus doorgeven, hij moest liederen inoefenen over een nieuwe wereld van vrede en recht. Hij moest een nieuwe gemeenschap vormen van mensen die niet gedachteloos leven, maar die bedachtzaam

optrekken naar de toekomst. En hij had ook gezegd dat Timotheüs zich moest voorstellen dat hij in loondienst was. Gewoon doen, wie gelooft is geen vrijwilliger maar staat in loondienst van de Eeuwige. In die zin bestaan kerkelijke vrijwilligers eigenlijk niet, want ze zijn in dienst, we zijn allemaal doodgewone dienaars van God, en doen wat gedaan moet worden.

Toch raakt dit ook aan een pijnlijk punt. Want wat heeft Paulus voor loon gekregen. Hij kijkt aan tegen de mislukking van zijn levenswerk. Zelfs zijn voormalige medewerkers vinden het te gênant voor woorden, ze schamen zich en zijn er verlegen mee. Er is niets te bekennen van dat loon. Dat loon, dat is toch dat Gods rijk aanbreekt op aarde en wel voor alle mensen die geen hoop meer hebben. Liefde en gerechtigheid voor mensen die alles kwijt zijn. Daar is het toch allemaal om te doen. Maar daar is op dit moment niets van te zien. Integendeel! Op het moment dat je denkt, ik kan er niets anders van maken, dit is het dan.... schrijft Paulus toch verder er brandt toch nog een vuurtje in de koude gevangenis en hij schrijft dat Gods rijk dan wel verborgen is, maar het komt! Alles wat God te bieden heeft aan deze aarde is verborgen maar het komt. En het vuur waarmee hij dit schrijft is naam van Jezus Christus. God heeft zijn liefde geschonken aan deze machteloze man aan het kruis en al zijn liefde is verborgen in dat lijden, in die pijn, in die dood. Maar zijn liefde houdt niet op, liefde bewaart die mens in de dood. Gods liefde geeft die mens de macht om er te zijn voor nu en altijd. Het laatste woord is niet dood .. maar opstanding. En als Paulus zulke dingen schrijft, schrijft hij met vuur. Heel zijn levenswerk, dat zo voor niets lijkt te zijn, staat in het teken van de verborgen Aanwezige, die niet loslaat het werk van zijn handen. Met jou komt het wel goed.

Gemeente, zo rusten de handen van Paulus ook op ons hoofd. Hij zegent ons. ..Hij zegent een hele generatie mensen die verlegen zijn met kerk en geloof. Zij schamen zich een beetje. De christelijke traditie verkommert en heeft geen verhaal meer, zegt men. Het is niet de vraag of de tent gaat sluiten, maar wanneer. Dat is de koude constatering van mensen die het al lang hebben zien aankomen. .. in de ramingen .. Maar de handen van Paulus spreken een andere taal. Zijn handen zeggen: God geve je het vuur om een nieuw lied te zingen. Probeer in Gods naam dat nieuwe lied te leren en te zingen. Zing dat God dichterbij is dan ooit.

Geef ons meer geloof, - vragen de leerlingen in het evangelie. Jezus antwoordt: Als je geloof hebt zo klein als een mosterdzadje ...je kunt bergen verzetten. Geloof, vertrouwen zet nooit een punt, maar altijd een komma.... Vertrouwen sluit niet op in feitelijkheden, vertrouwen luistert naar de Geest... vertrouwen bidt omdat het weet dat God ons zoekt, met dezelfde hartstocht als waarmee wij Hem zoeken. Dat is andere taal. Het beste moet nog komen. Laat elkaar niet in de steek.

Amen.